

Recht en Aansprakelijkheid

Het Special Item van deze maand gaat over de rechtsbijstandverzekering en de aansprakelijkheidsverzekering voor particulieren (AVP). Beide verzekeringen hebben betrekking op (het beschermen van) de rechtspositie van een verzekerde. Een conflict met de buurman, werkgever, aannemer of ex-partner kan behoorlijk in de papieren lopen.

Een rechtsbijstandverzekering voor particulieren kan dan uitkomst bieden. Een Nederlandse rechtsbijstandverzekering heeft van oorsprong een naturadekking (rechtshulp van de uitvoerende instantie van de verzekeraar zelf). Met de ontwikkelingen op het gebied van vrije advocaatkeuze verschuift dit steeds meer naar een kostendekking (uitkering in geld voor rechtshulp van een externe advocaat). Maar de grenzen van de vrije advocaatkeuze staan ter discussie.

Hoewel een AVP niet wettelijk verplicht is, kun je stellen dat er wel een morele verplichting geldt. De Consumentenbond is van mening dat deze verzekering in ieders basispakket van financiële diensten hoort te zitten. Met een AVP wordt namelijk niet alleen het vermogen van een verzekerde beschermd, maar ook dat van de gedupeerde. Een benadeelde is immers ook de dupe als de veroorzaker geen aansprakelijkheidsverzekering heeft (en niet de financiële middelen heeft voor schadevergoeding). Gelukkig heeft bijna iedereen een AVP. Een AVP dekt doorgaans de aansprakelijkheid voor schade aan personen (letselschade) en zaken (materiële schade), maar niet altijd als dit een medeverzekerde betreft. Verder zijn er de nodige uitsluitingen, zoals aansprakelijkheidsschades aan zaken onder opzicht, bijvoorbeeld als je iets huurt. Voor schade aan geleende zaken blijkt echter ook niet altijd dekking te zijn. Zoals gebruikelijk beginnen we met de MoneyView ProductRating.

MoneyView ProductRating Rechtsbijstandverzekeringen

Voor de ProductRating Prijs zijn 36 producten vergeleken. De prijsanalyse is gebaseerd op de gemiddelde marktpositie van ruim 2.500 profielen die variëren in gezinssamenstelling en gewenste dekkingen. Dit jaar zijn de profielen ook doorgerekend met verschillende leeftijden en postcodes, omdat sommige partijen hun premie hierop differentiëren. Voor de ProductRating Voorwaarden zijn eveneens 36 producten onderzocht op voorwaarden en mogelijkheden. Hiervoor zijn 109 criteria uit de MoneyView ProductManager geselecteerd, geclusterd en gewogen. Alle 5-sterrenproducten staan op alfabetische volgorde.

★★★★★ PRODUCTRATING VOORWAARDEN

- **ABN AMRO** Rechtsbijstandverzekering
- **Aegon** Rechtsbijstand Flex
- **ING** Rechtsbijstand Particulieren

★★★★★ PRODUCTRATING PRIJS

- **ABN AMRO** Rechtsbijstandverzekering
- **a.s.r** Rechtsbijstandverzekering
- **Univé** Rechtsbijstandverzekering

Het MPR-systeem voor de ProductRating 'Voorwaarden' omvat een puntensysteem, waarbij individuele productcriteria een score tussen 1 en 5 punten krijgen toegekend. De score 3 staat hierbij voor marktconform, de scores 4 en 5 voor meer dan marktconform en de scores 1 en 2 voor minder dan marktconform. Op deze 'basisscores' wordt vervolgens een geweging toegepast. Bij de vertaling van de MPR-scores naar de MoneyView ProductRating worden de aan elkaar gerelateerde productcriteria bij elkaar gevoegd tot samenhangende clusters. De individuele MPR-scores per cluster worden bij elkaar opgeteld, waarna er per cluster eveneens een geweging is toegekend. De aldus ontstane gewogen scores per cluster worden bij elkaar opgeteld waarna er een puntentotaal per product ontstaat. Voor een overzicht van de wegingsfactoren zie www.specialitem.nl

ABN AMRO scoort ook dit jaar weer zowel op prijs als op voorwaarden een 5-sterrenrating. ING scoort door een voorwaardenwijziging dit jaar vijf sterren op voorwaarden, maar verliest die rating op prijs door een premieverhoging. Voor het afsluiten en aanhouden van de verzekeringen van ABN AMRO en ING is overigens wel een betaalrekening bij de betreffende bank vereist. De rechtsbijstandverzekeringen van ABN AMRO, Aegon en ING onderscheiden zich op meerdere

kenmerken met een boven marktconforme score. Zo zijn de externe kosten voor vrije advocaatkeuze bij ING en Aegon verzekerd voor een hoger bedrag dan wat gangbaar is in de markt en is een verzekerde, indien hij zelf een advocaat wenst in te schakelen bij procedures waarvoor dit niet verplicht, bij ABN AMRO en ING geen eigen bijdrage verschuldigd.

Trends & ontwikkelingen

Vrije advocaatkeuze

In het DAS/Sneller-arrest uit 2013 heeft het Europese Hof van Justitie zich uitgesproken over de vrije advocaatkeuze bij rechtsbijstandverzekeringen. Het Hof heeft in deze uitspraak gesteld dat ook in geval van een gerechtelijke of administratieve procedure waarvoor geen verplichte procesvertegenwoordiging geldt, verzekeren zelf een advocaat moeten kunnen kiezen. Sindsdien hebben rechtsbijstandverzekeraars voor dergelijke gevallen specifieke maximumvergoedingen opgenomen in hun voorwaarden. Een discussie die steeds is blijven spelen, is hoe uitgebreid het recht op vrije advocaatkeuze precies is.

In Nederland is het gebruikelijk dat een verzekerde wordt geholpen door een rechtshulpverlener van de uitvoerende instantie van de verzekeraar. In andere landen, bijvoorbeeld in Duitsland, krijgt een verzekerde die een zaak meldt vrijwel direct een advocaat van zijn keuze toegewezen. In Duitsland worden de kosten in de hand gehouden doordat voor diverse juridische handelingen maximale tarieven gelden, terwijl de tarieven van advocaten in Nederland in principe niet gemaximeerd zijn. Ook in België gaat een aangemelde zaak naar een vrij gekozen advocaat als er geprocedeerd moet worden en is er toezicht op de declaraties. Nederland kijkt dus af van wat onze buurlanden doen en de vraag is hoe lang het huidige systeem met een naturadekking in stand kan blijven. Recente uitspraken op het gebied van vrije advocaatkeuze lijken hier verandering in te brengen.

Op 14 mei 2020 heeft het Europese Hof van Justitie in een Belgische zaak bepaald dat het recht op vrije advocaatkeuze ook geldt voor elke fase die kan leiden tot een procedure bij een gerechtelijke instantie. Hiermee lijkt het keuzerecht verruimd, omdat het recht op vrije advocaatkeuze volgens het Hof al bestaat in de fase die kan leiden tot een gerechtelijke of administratieve procedure en niet pas als er sprake is van een dergelijke procedure. Het Verbond van Verzekeraars is van mening dat deze uitspraak niet van toepassing is op Nederlandse rechtsbijstandverzekeringen, omdat het een Belgische bemiddelingsprocedure betreft, maar hier zijn de meningen over verdeeld.

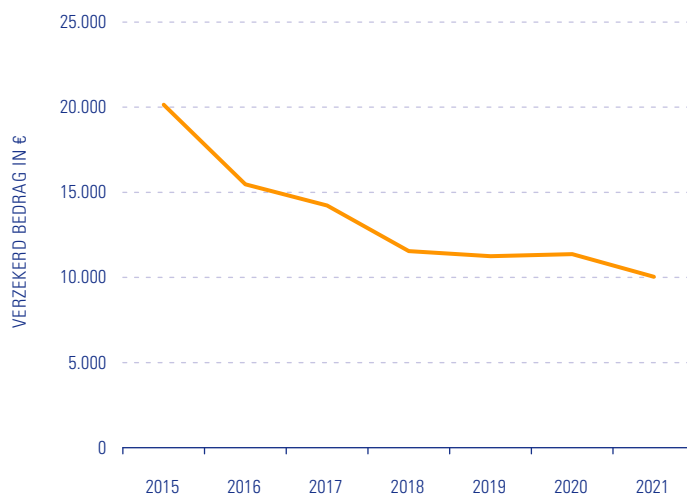
In een recente uitspraak van het Klachteninstituut Financiële Dienstverlening (Kifid, GC nr. 2021- 0300) op 31 maart jongstleden over een geschil tussen DAS en een verzekerde volgt het Kifid het oordeel van het Europese Hof van Justitie in die Belgische zaak en legt het begrip 'gerechtelijke procedure' ruim uit. Het begrip 'gerechtelijke procedure' kan niet worden beperkt door een onderscheid te maken tussen een voorbereidende fase en de besluitfase. Het Kifid verklaart hiermee dat de uitspraak van het Hof van toepassing is op de Nederlandse rechtsbijstandverzekeringpraktijk en het recht op vrije advocaatkeuze ook voor buitengerechtelijke procedures geldt. Een verzekerde moet volgens het Kifid in elke fase, die tot een procedure bij de rechter kan leiden, de mogelijkheid hebben de door hem gewenste externe rechtshulpverlener in te schakelen. DAS is hier tegen in beroep gegaan. Tot er uitspraak is gedaan door de Commissie van Beroep kunnen aan deze uitspraak van het Kifid geen rechten worden ontleend. De uitspraak kan vergaande gevolgen hebben voor rechtsbijstandverzekeraars.

Verzekeraars werpen steeds meer drempels op ten aanzien van de vrije advocaatkeuze. Maximumvergoedingen voor externe kosten zijn verlaagd en er geldt vaker een eigen bijdrage. Door deze lagere maximumvergoedingen ziet een verzekerde vaker af van zijn keuzerecht. De vraag is of een verzekerde wel echt keuze heeft als het risico om zelf te moeten bijbetalen groot is. Het Hof heeft in het DAS/Sneller-arrest uit 2013 namelijk ook gesteld dat de vergoeding van kosten door de verzekeraars mogen worden beperkt, maar nooit zover dat een redelijke keuze in de praktijk onmogelijk wordt. Het is nog onduidelijk wanneer daar sprake van is.

De grafiek met de (ongewogen) gemiddelde maximumvergoeding van externe kosten heeft betrekking op de vrije advocaatkeuze indien een verzekerde zelf een externe rechtshulpverlener wenst in te schakelen bij procedures waarvoor geen verplichte procesvertegenwoordiging geldt.

Deze gemiddelde maximumvergoeding is sinds 2015 maar liefst gehalveerd. Vertegenwoordiging door een advocaat is niet verplicht bij zaken die behandeld worden door de kantonrechter, zoals huurzaken, arbeidsrechtelijke geschillen of conflicten over een consumentenkoop. Bijna driekwart van de onderzochte rechtsbijstandverzekeringen vergoedt niet meer dan € 8.000 voor externe kosten in geval van vrije advocaatkeuze bij niet-verplichte procesvertegenwoordiging.

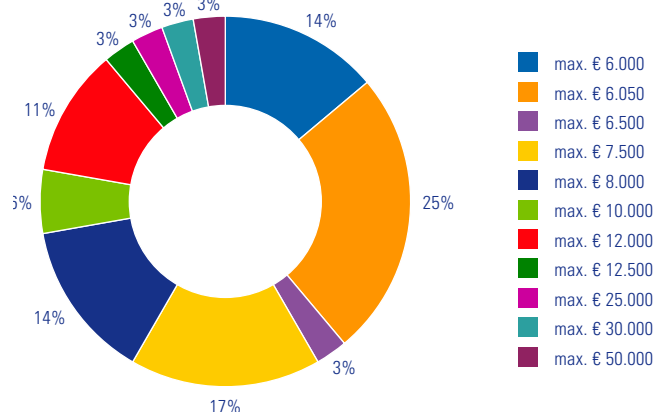
GEMIDDELDE MAXIMUMVERGOEDING EXTERNE KOSTEN

Bron: MoneyView ProductManager

Een kwart van de rechtsbijstandverzekeringen vergoedt ook nog eens een lager verzekerd bedrag indien het bijvoorbeeld een arbeidsrechtelijk geschil betreft. Verder is tegenwoordig bij ruim 70% van de producten een eigen bijdrage van toepassing van minimaal € 250 als een verzekerde zelf een advocaat naar keuze wenst in te schakelen bij procedures waarvoor het niet verplicht is je te laten bijstaan. In 2019 en 2015 was dit nog 63% respectievelijk 43%. Verzekeraars vrezen dat door verruiming van het keuzerecht de premies aanzienlijk zullen stijgen met een groot verlies aan verzekerden tot gevolg. MoneyView houdt de ontwikkelingen uiteraard nauwlettend in de gaten.

MARKTVERDELING VERGOEDING EXTERNE KOSTEN

Bron: MoneyView ProductManager

ProductRating Aansprakelijkheidsverzekeringen

Voor de ProductRating Prijs zijn 31 aansprakelijkheidsverzekeringen voor particulieren (AVP's) vergeleken. De prijsanalyse is gedaan op basis van ruim 15.000 profielen die variëren in gezinssamenstelling, verzekerde bedragen en eigen risico's. Ook bij de AVP zijn bij een aantal verzekeraars leeftijd en postcode van invloed op de premie en is dit meegenomen in de profielenset. Voor de ProductRating Voorwaarden zijn 29 aansprakelijkheidsverzekeringen voor particulieren onderzocht. Hiervoor zijn 61 criteria uit de MoneyView ProductManager geselecteerd, geclusterd en gewogen. Ook nu weer zijn de 5-sterrenproducten alfabetisch gerangschikt.

★★★★★ PRODUCTRATING VOORWAARDEN

- **a.s.r.** Aansprakelijkheidsverzekering
- **ING** Aansprakelijkheidsverzekering
- **Vereniging Eigen Huis** Aansprakelijkheidsverzekering

★★★★★ PRODUCTRATING PRIJS

- **Aon** Aansprakelijkheidsverzekering
- **United Insurance** Aansprakelijkheidsverzekering
- **Vereniging Eigen Huis (leden)** Aansprakelijkheidsverzekering

Vereniging Eigen Huis (VEH) behaalt dit jaar wederom vijf sterren op zowel prijs als voorwaarden. Voor de prijsrating geldt dit overigens alleen voor het tarief voor leden, die een korting krijgen. ING behaalt zowel bij de rechtsbijstandverzekering als de aansprakelijkheidsverzekering vijf sterren op voorwaarden.

De AVP's van a.s.r. en VEH bieden onder andere een keuze uit verschillende eigen risico's en de mogelijkheid om verhaalsbijstand mee te verzekeren (schadeverhaal bij een aansprakelijke derde). Verder is de dekking voor overige – niet uitgesloten – gevallen van opzicht, zoals aansprakelijkheidsschades aan geleende zaken, bij alle drie 5-sterrenproducten gedekt met een boven marktconform bedrag van € 25.000.

Marktfeiten Toegelijk

Onderlinge aansprakelijkheid

Een AVP vergoedt schade aan derden (letselschade) en schade aan zaken van derden (materiële schade), mits een verzekerde hiervoor aansprakelijk is. Dat ligt anders bij onderlinge aansprakelijkheid. Aansprakelijkheid tussen verzekerden onderling is – met uitzondering van één aanbieder – bij alle partijen gedekt als het gaat om letselschade. Onderlinge aansprakelijkheid voor schade aan spullen komt bij geen enkele verzekeraar voor vergoeding in aanmerking. Zo kreeg een vader nul op het rekest toen hij € 580 op zijn AVP claimde voor schade die hij veroorzaakte aan de laptop van zijn voor studie uitwonende dochter (Kifid, GC: nr. 2018-683). De voor studie uitwonende kinderen zijn namelijk meeverzekerd op de AVP. Een medeverzekerde is geen 'derde' en hiervoor is dus geen dekking op de aansprakelijkheidsverzekering.

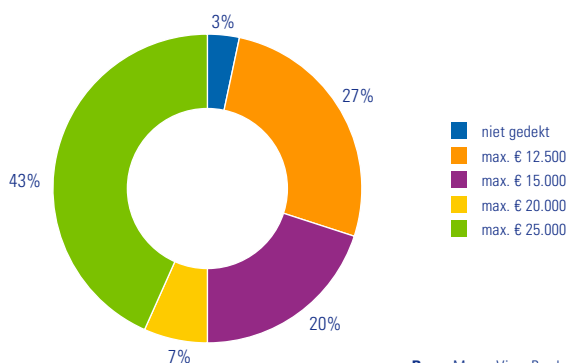
Geleende zaken

Voor dekking op een AVP is doorgaans aansprakelijkheid vereist. Er zijn echter situaties waarbij aansprakelijkheid ontbreekt, maar de AVP toch dekking biedt, zoals bij vriendendiensten. De meeste AVP's hebben daarnaast een zogenaamde opzichtclausule: aansprakelijkheidsschades aan zaken die je krachtens een overeenkomst, zoals huur, pacht of lease, 'onder je hebt' zijn uitgesloten van dekking. Voor geleende zaken geldt weer een uitzondering; daarvoor zijn aansprakelijkheidsschades onder opzicht weer wel gedekt. De maximale vergoedingen verschillen per verzekering. Eén aanbieder biedt hiervoor geen dekking.

Op een bruiklener rust een aantal verplichtingen. Zo dient hij onder andere de zaak aan de uitlener terug te geven (artikel 7A:1777 Burgerlijk Wetboek) en moet hij 'als een goed huisvader' voor de bewaring en het behoud van de zaak zorgen (art. 7A:1781 lid 1 BW). Waar het dus om gaat, is dat de bruiklener de geleende zaak aan het einde van de bruikleen weer terug moet geven in de staat waarin hij deze heeft ontvangen. Is hij daartoe niet in staat, maar heeft hij tijdens zijn gebruik wel de zorg van een goed huisvader in acht genomen, dan is er geen sprake van een toerekenbare tekortkoming en is hij dus niet aansprakelijk voor schade aan of verlies van de zaak. Of iemand voldoet aan 'goed huisvaderschap' hangt af van de concrete omstandigheden van het geval, zoals de inhoud van de bruikleenovereenkomst, waaronder begrepen het bij de overeenkomst beoogde gebruik van de zaak, de aard van het geleende, de persoon van de bruiklener, het gebruik, en de redelijkheid en billijkheid.

Zoals gezegd moet voor dekking op de AVP een verzekerde in beginsel aansprakelijk zijn voor de schade. De AVP lijkt op het gebied van geleende zaken echter een manco te hebben. De volgende twee praktijkvoorbeelden met betrekking tot geleende zaken illustreren dat de juridische werkelijkheid (geen aansprakelijkheid, dus geen uitkering) botst met het rechtvaardigheidsgevoel.

VERGOEDING GELEENDE ZAKEN

Bron: MoneyView ProductManager

Gestolen aanhanger

In deze zaak tegen ZLM Verzekeringen, waarbij tot en met de Hoge Raad (ECLI:NL:HR:2017:1186) is geprocedeerd, gaat het om een verzekerde die een aanhanger van zijn oom leent voor het helpen verhuizen van zijn zoon in het centrum van Nijmegen. Er zijn geen concrete afspraken gemaakt over de beveiliging van de aanhangwagen. Omdat de verzekerde de auto met aanhanger na het lossen niet bij de verhuislocatie kan parkeren, heeft hij deze voor ongeveer anderhalf uur onbewaakt geparkeerd op een openbaar parkeerterrein met rondom woningen en veel passerende fietsers en voetgangers.

Gestolen steiger

In een Kifid-uitspraak eerder dit jaar (GC nr. 2021-0439) deed een verzekerde verzoeks beroep op zijn AVP toen de door hem geleende steiger van zijn werkgever werd gestolen. Ook hier was de vraag of de verzekerde aan zijn zorgplicht had voldaan en aansprakelijk was. Het betrof iemand die een rolsteiger met een waarde van € 5.800 van zijn werkgever leende om zijn huis te schilderen. In de bruikleenovereenkomst waren geen concrete afspraken gemaakt over de beveiliging van de steiger. Ten tijde van de diefstal lag de steiger afgebroken achter het huis en was deze met een kettingslot vastgemaakt aan de veranda. In deze casus is de geschillencommissie van oordeel dat hij hiermee alle maatregelen heeft getroffen die redelijkerwijs van hem konden worden verlangd. Volgens de commissie heeft de verzekerde daarmee als een goed huisvader voor de steiger gezorgd en is hij niet aansprakelijk voor de schade als gevolg van de diefstal van de steiger. In het verleden daarvan is er derhalve geen dekking onder de AVP en mocht de verzekeraar,

De aanhangwagen zit aan de trekhaak vast met een in de disselkop aanwezig slot, maar blijkt bij terugkeer gestolen. Volgens de rechter heeft de verzekerde met zijn keuze voor dit parkeerterrein niet een onverantwoord groot risico genomen en heeft hij door het slot te gebruiken en de aanhangwagen niet onnodig lang op het parkeerterrein te laten staan, alle maatregelen getroffen om diefstal te voorkomen die redelijkerwijs van hem konden worden verlangd. *“Niet gezegd kan worden dat sprake is van onzorgvuldig, nalatig of roekeloos handelen van [eiser] en dat hij niet als een goed huisvader voor de aanhangwagen heeft gezorgd. Dat betekent dat hij niet aansprakelijk is voor de schade”.*

in dit geval Aegon, de schadeclaim dus afwijzen. De commissie gaat helaas niet in op de stelling van de verzekerde dat als hij de steiger niet met een kettingslot had vastgezet, hij mogelijk wel jegens de werkgever aansprakelijk zou zijn geweest en de schade wel op de aansprakelijkheidsverzekering zou zijn vergoed.

Door het ontbreken van aansprakelijkheid ontbeert de AVP in bovenstaande voorbeelden dekking. Net als bij vriendendiensten kan dus in bepaalde situaties van opzicht bij schade aan geleende zaken de aansprakelijkheid ontbreken. Schade bij vriendendiensten zonder aansprakelijkheid is, op één product na, bij alle aanbieders wel verzekerd. Wellicht is er voor verzekeraars ruimte om te voorzien in de verzekeringsbehoefte door ook schades aan geleende zaken – waarvoor dus strikt genomen in bepaalde situaties aansprakelijkheid ontbreekt – wel te gaan vergoeden. Want ook in het geval van de geleende aanhanger of steiger voelt een verzekerde zich moreel gezien wel aansprakelijk.

Weet waar u staat met uw Rechtsbijstandverzekering

Met de MoneyView ProductManager bepaalt u moeiteloos uw marktpositie

[KLIK HIER VOOR EEN GRATIS TESTACCOUNT](#)

MoneyView

Special Item **Agenda**

OKTOBER: **HYPOTHEKEN**

>> [Klik hier](#) voor de kenmerken en voorwaarden van de MoneyView ProductRating HypotHeken 2021

NOVEMBER: **LIJFRENTES**

>> [Klik hier](#) voor de kenmerken en voorwaarden van de MoneyView ProductRating Lijfrentes 2021

MoneyView www.moneyview.nl
info@moneyview.nl
+31(0)20-626 85 85